

Pysslingen Förskolor och Skolor AB

Rektorn vid Fenestra S:t Jörgen

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn av den fristående grundskolan
Fenestra S:t Jörgen
i Göteborgs kommun

Tillsyn i Fenestra S:t Jörgen

Fenestra S:t Jörgen besöktes av Skolinspektionen den 31 januari och den 1 februari 2013.

Fakta om skolan

Fenestra S:t Jörgen är en fristående grundskola som vid Skolinspektionens tillsyn bedriver utbildning för förskoleklass, grundskola årskurserna 1–9 samt fritidshem. Huvudman för skolan är Pysslingen Förskolor och Skolor AB med organisationsnummer 556035-4309.

Inför tillsynen har Skolinspektionen tillfrågat Göteborgs kommun om de har utnyttjat sin rätt till insyn i den fristående grundskolans verksamhet. Kommunen har inte utnyttjat sin rätt till insyn.

Skolan ligger i stadsdelen Norra Hisingen i Göteborgs kommun och eleverna kommer främst från stadsdelen. Skolan har vid Skolinspektionens besök 474 elever i förskoleklass och årskurserna 1–9. Skolan bedriver även fritidshemsverksamhet och har 128 elever inskrivna i fritidshemmet. Skolans personal är indelad i fyra arbetslag och leds av en rektor och en biträdande rektor. Varje arbetslag har en utvecklingsledare och är indelade i undergrupper. Varje elev har en mentor.

Enligt rektorn har skolan inte sammanställt kunskapsresultaten för alla ämnen i årskurserna 3 och 6. År 2012 visar officiell statistik gällande resultat vid nationella ämnesprov att 100 procent av eleverna i årskurs 3 nådde kravnivån på samtliga delprov i ämnesproven i matematik och 85 procent nådde kravnivån på samtliga delprov i ämnet svenska/svenska som andraspråk. Samma år nådde 61 procent av eleverna i årskurs 6 kravnivån på samtliga delprov i matematik, 100 procent nådde kravnivån på samtliga delprov i engelska och 81 procent i svenska/svenska som andraspråk.

År 2011 infördes nya och olika behörighetskrav till gymnasieskolans yrkesrespektive högskoleförberedande program. Skolverkets officiella statistik visar att år 2012 var mellan 91 och 100 procent behöriga till nationella program vid gymnasieskolan och 79 procent av eleverna fick slutbetyg i alla ämnen. Det genomsnittliga meritvärdet var 213 poäng (riket 211). Flickorna hade 221 poäng i genomsnittligt meritvärde och pojkarna hade 209 poäng. När det gäller slutbetygens fördelning på de olika betygsstegen visar Skolverkets officiella statistik att stora skillnader fanns mellan ämnen och kön. Som exempel på detta kan anges att i ämnet idrott och hälsa fick 19 procent av flickorna och 54 procent av pojkarna slutbetyget MVG och i ämnet musik fick 43 procent av flickorna och 26 procent av pojkarna slutbetyget MVG. I ämnet svenska var det 24 procent av

flickorna och 6 procent av pojkarna som fick detta betyg. I ämnet hem- och konsumentkunskap hade 3 procent av samtliga elever MVG som slutbetyg och i ämnet idrott och hälsa hade 43 procent av samtliga elever detta betyg.

Vid tillsynen framkommer inget annat än att fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen och grundskolan och erbjuder eleverna en meningsfull fritid.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att Fenestra St. Jörgens verksamhet till stora delar skiljer sig åt mellan olika årskurser. Elever i förskoleklass och i lägre årskurser ges i huvudsak en utbildning i enlighet med författningarnas krav. Den utbildning som ges till elever i övre årskurser brister till många delar och utbildningens kvalitet skiljer sig stort mellan ämnen och lärare. Orsaken till den stora skillnaden kan till delar förklaras av den brist på kontinuitet som uppstått eftersom eleverna i de övre årskurserna fått byta många lärare.

För att elever ska ges möjlighet att nå så långt som möjligt inom ramen för läroplanen behöver de få kännedom om kunskapskraven, ges möjlighet till delaktighet och inflytande och få veta vad de kan. Tillsynen visar att skolan inte ger elever i samtliga årskurser dessa möjligheter. Skolan visar även på brister kring arbetet med att ge elever särskilt stöd vilket resulterat i att alla elever i behov av särskilt stöd inte fått det stöd de behöver.

Rektor måste se till att det vid skolan och i fritidshemmet bedrivs ett systematiskt och dokumenterat kvalitetsarbete som tar sin utgångspunkt i måluppfyllelsen vid skolan. Skolan behöver analysera kunskapsresultat och betygsutfall på en övergripande nivå för att kunna göra de förändringar som krävs så att alla elever ges möjlighet att nå så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Skolan måste även se till att förbättra utvärderingar och analyser av arbetet med normer och värden och se till att det råder studiero i alla klasser.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Pysslingen Förskolor och Skolor AB att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 27 maj 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Pysslingen Förskolor och Skolor AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Skolan ska klargöra för elever vilka mål utbildningen har och vilka krav som ställs.
- Undervisningen ska utgå från och omfattar läroplanens / kursplanernas krav.
- Undervisningen i olika ämnesområden ska samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Motivering

Enligt skollagen ska för varje skolform gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Enligt skolförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk, om det behövs, anordnas för bland annat elever som har ett annat språk än svenska som modersmål. Rektor beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev. Undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska. Enligt läroplanen ska undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

I intervju med elever och lärare för yngre åldrar framkommer att eleverna får kännedom om kunskapskraven för respektive ämne. Däremot framkommer det vid intervju med äldre elever att det är mycket varierande mellan lärarna om de klargör mål och kunskapskrav eller inte. Eleverna kan ge exempel på lärare som alltid tydliggör kunskapskraven men de berättar även att det finns flera lärare som inte tydliggör kunskapskraven. Lärarna kan ge exempel på hur de tydliggör mål och krav för eleverna och att de även använder sig av skolans digitala informationssystem för att informera eleverna. De berättar dock att det kan finnas lärare som inte tydliggör kunskapskraven då det är upp till varje lärare att göra på sitt sätt.

Officiell statistik visar att 26 procent av eleverna vid skolan hade utländsk bakgrund läsåret 2011/12. Vid intervju med lärare framkommer att inga elever läser svenska som andraspråk vid skolan. Lärarna berättar att de anser att det finns elever som behöver läsa svenska som andraspråk men att inga beslut fattats om detta av rektor.

Vid intervju med äldre elever framkommer att ämnesövergripande undervisning mycket sällan förekommer. Lärarna som undervisar de äldre eleverna bekräftar detta. Lärarna samverkar främst kring elevvård samt betyg och bedömning av elever men det är ovanligt att de arbetar ämnesövergripande i klasserna.

Av utredningen framgår att skolan inte klargör för elever i samtliga klasser och ämnen vilka mål utbildningen har och vilka krav som ställs. Vidare framgår att undervisningen inte utgår från och omfattar läroplanens/kursplanernas krav eftersom det finns elever som behöver följa kursplanen i svenska som andraspråk men som istället följer kursplanen i svenska. Undervisningen i olika ämnesområden samordnas inte så att eleverna i de övre årskurserna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

1 kap. 11 § skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

5 kap. 14-15 §§ skolförordningen

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Pysslingen Förskolor och Skolor AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Utformningen av inflytandet ska anges i planeringen av verksamheten och skolan ska ha en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad.
- Eleverna ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.
- Vid skolenheten ska finnas ett eller flera forum för samråd med eleverna.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen

och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Den närmare utformningen av inflytandet ska enligt skollagen anges i samband med planeringen av verksamheten. Enligt läroplanen ska undervisningen bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. Enligt läroplanerna ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Enligt skollagen ska det vid varje skolenhet finnas ett eller flera forum för samråd med elever.

Vid intervju med yngre elever och med lärare som undervisar yngre elever vid skolan framkommer att eleverna på olika sätt får vara med och påverka arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Lärarna berättar dock att skolan inte tydliggjort hur eleverna ska få ett ökat inflytande efter ålder och mognad. Elever i de övre årskurserna berättar att det är ovanligt att de får frågan om vilka arbetssätt eller redovisningsformer som ska användas. De kan ge exempel på lärare som vanligen frågar dem hur de önskar arbeta och vilket innehåll undervisningen ska ha och där de upplever att de är delaktiga vid planeringen. De berättar dock att det finns lärare som inte gör dem delaktiga i planeringen av undervisningen och att det är ovanligt att de får vara med och bestämma redovisningsformer varför det oftast blir skriftliga prov. De berättar att det kan finnas veckor då de har upp till fyra skriftliga prov trots att de på skolan bestämt att de ska få maximalt två prov per vecka.

Lärarna uppger att de ska föra in proven i skolans digitala system så att proven fördelas jämt men att det förekommer att lärarna missar detta. Lärarna berättar att det är upp till lärarna hur de gör eleverna delaktiga i planeringen och att detta inte tydliggjorts vid skolan. Rektor uppger att skolan har ett elevråd som haft två möten under höstterminen. Yngre elever berättar att de har klassråd med sekreterare och ordförande. De äldre eleverna berättar dock att det finns klasser där det inte förekommer klassråd överhuvudtaget och att elevrådsrepresentanterna endast representerar sina egna åsikter vid elevråden. De anser även att elevrådet sammanträder alltför sällan.

Av utredningen framgår att utformningen av inflytandet inte anges i planeringen av verksamheten och skolan inte har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad. Vidare har inte eleverna i samtliga klasser och ämnen ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Det forum för samråd med eleverna som finns fungerar inte då det finns klasser som inte har klassråd eller på annat sätt bereder

frågor inför elevrådet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 9, 13-14 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet, studiero och en god miljö

Bedömning

Pysslingen Förskolor och Skolor AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet, studiero och en god miljö.

- Rektor och lärare ska se till att skolmiljön präglas av studiero.
- Vid skolan ska genomföras åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.
- Det ska finnas för varje verksamhet en plan mot kränkande behandling som innehåller dels konkreta åtgärder som skolenheten och varje särskild verksamhet avser att påbörja eller genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning, dels en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Rektor eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Av skollagen framgår vidare att det är huvudmannens ansvar att se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Eleverna berättar att det är ovanligt att elever blir utsatta för kränkningar och de uppger att de upplever att skolan är trygg. De berättar dock att det förekommer att lärare inte stoppar bråk direkt och att det ofta är bråkigt på rasterna. Det är även vanligt att elever bankar på rutorna till klassrummet när det är

lektion och de upplever detta som störande. Eleverna berättar att det finns klasser där studieron på lektionerna är så dålig att de ofta får sitta och arbeta på kvällarna med skoluppgifter då det varit stökigt i klassrummet. Eleverna ger vid intervjun olika bilder beroende på i vilken klass de går och det finns även elever som berättar att det är studiero i deras klass. Rektor berättar att det varit stökigt i matsalen och att de tagit hjälp av föräldrar i de övre årskurserna som varit med och ätit för att det ska bli matro. Rektor uppger att åtgärden givit effekt. Rektor uppger vidare att han fattat beslut om disciplinära åtgärder och att dessa åtgärder dokumenterats.

De yngre eleverna berättar att lärarna ofta pratar med dem om hur de ska vara mot varandra. De äldre eleverna uppger att de till och med årskurs 6 ofta hade olika värderingsövningar i klasserna men att detta arbete avstannat. De uppger att de bytt många lärare och att det inte blivit någon kontinuitet i det förbyggande värdegrundsarbetet. Eleverna i de övre årskurserna berättar att det är vanligt att elever ger varandra kränkande tillmälen men de brukar inte i klasserna prata om vad som är okej att kalla varandra och vad som inte är okej. Lärarna uppger att det är upp till var och en hur de arbetar med värdegrundsfrågorna i klasserna och att de tidigare använde sig av en gemensam metod.

I intervju med elevhälsopersonal och rektor framkommer att skolan kartlägger verksamhetens behov via enkäter och vid utvecklingssamtal. Skolan sätter där efter in åtgärder utifrån behoven. Skolans handlingsplan mot kränkande behandling revideras enligt rektorn årligen. Lärarna och elevhälsopersonalen uppger att planen är ett viktigt redskap som används när kränkningar förekommit. De planerade åtgärder som lärare och elevhälsa berättar om är dock inte synliga i planen. Skolinspektionen har tagit del av aktuell plan mot kränkande behandling samt föregående års plan. Av planerna framgår att det förebyggande åtgärder som presenteras i stort är identiska i de båda planerna. Den aktuella planen innehåller två planerade åtgärder som ska genomföras under året utifrån årets målsättning, båda hänvisar till att verksamheten ska kartläggas ytterligare. Således innehåller inte planen konkreta åtgärder som ska genomföras under året utifrån en aktuell kartläggning av verksamhetens behov. Av den aktuella planen framgår vilka åtgärder som har genomförts och att en brukarundersökning som genomförts med eleverna visar att trygghetsgraden har ökat till 83 procent vilket motsvarar den målsättning skolan hade under läsåret. I intervju med fritidshemmet framgår att planen även gäller för fritidshemmet men fritidshemmets behov eller åtgärder framgår inte i planen.

Av utredningen framgår att rektor och lärare inte ser till att skolmiljön präglas av studiero. Vidare framgår att vid skolan genomförs inte åtgärder i samtliga klasser för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Det finns inte heller för varje verksamhet en plan mot kränkande behandling som innehåller dels konkreta åtgärder som skolenheten och varje särskild

verksamhet avser att påbörja eller genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning, dels en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts. Skolinspektionen vill även påpeka att det råder förbud mot kränkande behandling och att den målsättning skolan anger som tillfredsställande och som understiger 100 procent inte är i enlighet med författningarna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

5 kap. 3 § samt 6 kap. 6-8 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Pysslingen Förskolor och Skolor AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller att eleven har andra svårigheter i sin situation på skolan ska anmäla det till rektor.
- Rektor ska se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Eleverna ska få det särskilda stöd i skolan som de behöver.
- Rektor ska fatta beslut om anpassad studiegång enligt författningarnas krav.

Motivering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att en elev ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Ett beslut om anpassad studiegång kan överklagas hos Skolväsendets överklagande-

nämnd. Enligt förvaltningslagen ska beslut som kan överklagas innehålla information hur man kan överklaga beslutet.

I intervju med rektorn framgår att de rutiner som finns för skolan som visar att lärarna ska anmäla till rektor om en elev kan vara i behov av särskilt stöd inte har följts av samtliga lärare. Rektor uppger att vid höstterminens betygssättning visade det sig att flera elever fick betyget F och lärarna hade inte anmält till rektor att eleverna riskerade att inte nå kunskapskraven. På så sätt hade inte heller elevens behov av särskilt stöd utretts och det hade inte heller utarbetats några åtgärdsprogram för dessa elever. Rektor, lärare och elevhälsopersonal uppger att de tidigare trott att samtliga lärare följt rutinerna.

Lärarna uppger vidare att det finns elever vid skolan som inte får det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver. Det stöd som prioriteras främst är stöd i matematik, engelska och svenska. Lärarna uppger att det även händer att det särskilda stödet skulle kunna ges till eleven om de fick handledning i hur de ska göra men att specialpedagogerna har så många elevärenden att de inte alltid hinner ge lärarna handledning. Lärarna berättar att stödet främst ska ges inom klassens ram och det finns inga resurser till att ordna tillfälliga mindre grupper och mycket liten tid finns för specialpedagogerna att ge stöd enskilt till elever som behöver det. Det har förekommit att lärare utanför sin ordinarie undervisning gett elever extra undervisning då de är måna om att alla elever ska ges möjlighet att nå kunskapskraven men att det inte alltid är möjligt att ge elever detta extra stöd.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram. Elevens behov framgår i åtgärdsprogrammen men målen kan vara att eleven ska nå målen för årskursen eller ämnet. De kortsiktiga målen är inte alltid kopplade till läroplanen och målen är ibland åtgärder som ska genomföras av eleven som "att äta i bamba", "lämna mobiltelefon till lärare", "träna sig på att räcka upp handen". Åtgärdsprogrammen börjar med en utredande del där elev och vårdnadshavare får ge sin syn på situationen. I denna del framgår i något åtgärdsprogram att de behov eleven har inte har tillgodosetts. I åtgärdsprogrammet finns sedan inga åtgärder kopplade till de behov som framkommit i åtgärdsprogrammet i form av till exempel anpassningar, att få göra prov muntligt eller få längre tid vid prov. På så sätt visar inte åtgärdsprogrammet hur elevens behov ska tillgodoses.

I åtgärdsprogrammen finns datum för utvärdering men det förekommer att föräldrar utses som ansvariga sammankallande vid utvärderingen. Åtgärdsprogrammen saknar överklagandehänvisning. Rektor uppger att han gör ett skriftligt separat beslut om att upprätta åtgärdsprogram och i detta beslut finns en överklagandehänvisning. Detta beslut fattas när det första åtgärdsprogrammet utarbetas och inte om utvärderingen visar att nytt åtgärdsprogram

utarbetas. I intervju med elevhälsopersonal framkommer att utvärdering av åtgärdsprogram ibland uteblir.

Skolinspektionen har även tagit del av beslut om anpassad studiegång. Beslutet saknar överklagandehänvisning och på så sätt informeras eleven och elevens vårdnadshavare inte skriftligen om att beslutet kan överklagas.

Av utredningen framgår att eleverna inte alltid får det särskilda stöd i skolan som att de behöver. Den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller att eleven har andra svårigheter i sin situation på skolan har inte alltid anmält det till rektor. Rektor har därför inte kunnat fattat beslut om åtgärdsprogram. De åtgärdsprogram som finns anger inte alltid hur behoven ska tillgodoses. Överklagandehänvisning saknas för både åtgärdsprogram och beslut om anpassad studiegång. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 8-9,12 §§ skollagen

28 kap. 16 § skollagen

21 § förvaltningslagen (1986:223)

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Pysslingen Förskolor och Skolor AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- En skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling ska ges när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne.
- Omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.
- I de individuella utvecklingsplanerna ska framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska, om en elev inte når upp till de mål i ett ämne som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av nionde skolåret, betyg inte sättas i ämnet. I sådana fall ska en skriftlig bedömning av elevens kunskaper i ämnet eller ämnesblocket ges (från och med den 1 juli 2011 är bestäm-

melsen inlyft i 10 kap. 22 § skollagen, bestämmelsen är tillämplig i årskurs 9 från och med vårterminen 2013).

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal skriftliga bedömningar av en elevs kunskapsutveckling som givits när ett icke godkänt betyg satts i ett avslutat ämne. Dokumenten benämns "skriftligt omdöme" och av bedömningarna framgår vilka mål eleven inte nått upp till. Elevens kunskapsutveckling framgår inte i någon skriftlig bedömning.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. I samtliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av saknas ämnena teknik och hem- och konsumentkunskap. I flera omdömen saknas bedömning i ämnet musik. Enligt eleverna förekommer det att de inte får några omdömen i en del ämnen. I årskurs 4-9 ges samlade omdömen i samhällsorienterande- och naturorienterande ämnen. Det finns även omdömen i ämnen som inte utgår från kunskapskraven. Endast i ett fåtal ämnen ges ett omdöme som utgår från kunskapskraven.

Inte i någon individuell utvecklingsplan framgår skolans insatser för att eleven ska utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleverna i de yngre årskurserna uppger att de känner till sina individuella mål och att de också får arbeta i riktning mot målen på lektionerna efter utvecklingssamtalet. Eleverna i de övre årskurserna berättar dock att de inte får arbeta med det som framgått av deras utvecklingsplan och upplever på så sätt att den inte används i undervisningen.

Av utredningen framgår att skolans skriftliga bedömningar brister då inte elevens kunskapsutveckling framgår i bedömningen. Vidare framgår att omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna inte avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven och i de individuella utvecklingsplanerna framgår inte vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

7 kap. 9 § grundskoleförordningen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Pysslingen Förskolor och Skolor AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Rektor ska ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen ska det på skolenhetsnivå genomföras ett systematiskt kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete genomförs. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

I intervju med lärare framkommer att de följer upp och utvärderar elevernas kunskapsutveckling på elevnivå. Rektor uppger dock att han inte efterfrågat resultaten i samtliga ämnen i årskurs 3 och 6 och lärarna och rektor har inte tillsammans utvärderat det samlade kunskapsresultatet eller betygssättningen vid skolan. Rektor kan vid intervju visa på förklaringar till den stora avvikelse som förra året fanns mellan resultaten på de nationella ämnesproven i matematik och kemi och slutbetyg i respektive ämne men analysen finns inte dokumenterad. Vid intervju med lärare framkommer att de önskar att skolan sammanställer kunskapsresultaten så att de tillsammans kan ta reda på varför resultaten ser ut som de gör för att bättre kunna sätta in åtgärder för att öka måluppfyllelse.

Skolan har upprättat en kvalitetsredovisning för läsåret 2011/12 som utgör skolenhetens dokumenterade kvalitetsarbete. Kvalitetsredovisningen redovisar resultaten på nationella ämnesprov i årskurserna 3, 6 och 9 samt genomsnittligt meritvärde, behörighet till nationella program och andel elever som nått målen i alla ämnen. I kvalitetsredovisningen redovisas en högre andel elever som nått kravnivån i samtliga delprov i ämnet matematik i årskurs 6 samt en högre andel elever som nått målen i samtliga ämnen i årskurs 9 än vad officiell statistik visar. Analysen i redovisningen är bristfällig då den främst hänvisar till att en mer grundläggande analys av resultaten behövs. Rektor uppger att dokumenterat kvalitetsarbete i fritidshemmet saknas och kvalitetsredovisningen visar inte heller resultaten i fritidshemmet. Vid intervju med rektor och personal i

fritidshemmet framgår att ett arbete påbörjats som förväntas leda till att fritidshemmets systematiska kvalitetsarbete förbättras.

Av utredningen framgår att rektorn inte fullt ut ser till och tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att kvalitetsarbetet är dokumenterat. Resultatet i fritidshemmet saknas helt, analyserna i dokumentationen är bristfälliga och tillsynen visar på bristande uppföljning av bland annat värdegrundsarbetet och elevernas inflytande över utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 4- 6 §§ skollagen

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Pysslingen Förskolor och Skolor AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Den totala undervisningstiden för varje elev ska uppgå till minst 6 665 timmar och följa de bestämmelser om fördelning av undervisningstiden som gäller för skolenheten.
- Eleverna ska ha tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska den totala undervisningstiden för varje elev vara minst 6 665 timmar. Ytterligare bestämmelser om fördelning av undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 i skollagen. Enligt samma lag ska eleverna i grundskolan ha tillgång till skolbibliotek. Skolbiblioteket ingår enligt förarbetena (prop. 2009/10:165) i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Vid intervju med lärare framkommer att mycket tid som är schemalagd för undervisning för eleverna går bort bland annat vid förflyttning samt för ombyte och dusch vid undervisning i idrott och hälsa. Lärarna berättar att det förekommer att undervisningstiden endast blir 20 minuter per lektion i idrott och hälsa av de 50 minuter som anges på schemat. Förflyttningstid sker även i slöjd och detta är inte angett i schemat. Lärare för yngre elever berättar vidare att enligt skolans timplan ska eleverna få undervisning i svenska sex timmar per vecka men eleverna får inte detta då ämnet svenska schemalagts färre timmar per vecka än så.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal scheman för olika årskurser. I de övre årskurserna sker, vad rektor vid intervju benämner, så kallat "noll-byte" och detta innebär att undervisning i ett ämne avslutas samtidigt som undervisning i ett annat ämne börjar. Inga raster finns mellan dessa lektionspass i olika ämnen. Eleverna ska normalt inte förflytta sig utan lärarna ska byta undervisningssal. "Noll-byte" förekommer vid flera tillfällen per vecka och vid granskning av skolans scheman finns ytterst få raster mellan de olika undervisningspassen inlagda. Vid flera tillfällen måste eleverna byta undervisningssal men tid för bytet är inte utlagt på schemat. Rektor menar att skolan lagt schemat på detta sätt på grund av att det kan bli stökigt i korridorerna om många elever har rast samtidigt. Lärarna anser dock att eleverna inte får den undervisningstid som är utlagd i schemat och rektor kan inte vid intervjun visa att skolan heller på annat sätt säkerställt att eleverna får sin garanterade undervisningstid i respektive ämne.

Vid tillsynen framkommer att skolan saknar bibliotek. Lärarna berättar att det finns böcker utspridda på skolan och i de yngre åldrarna går de tillsammans med eleverna till folkbiblioteket en gång per månad. Promenaden fram och tillbaka tar en timme och genomförs på lektionstid. Vid elevintervju med äldre elever framgår att de aldrig besökt folkbiblioteket tillsammans med skolan utan går dit och lånar böcker på sin fritid. Rektor berättar att skolan håller på att bygga upp ett bibliotek och att de anställt personal som är ansvarig för detta arbete. Skolbiblioteket kommer kanske vara färdigställt vid utgången av år 2013. Rektor uppger att skolan inte har avsatt någon speciell budgetpost för inköp av böcker utan medel tas från skolans budget för läromedel. Föräldrar har även på frivillig väg lovat sponsra med lika mycket pengar som skolan avsätter för inköp av böcker.

Utredningen visar att skolan inte säkerställt att den totala undervisningstiden för varje elev uppgår till minst 6 665 timmar och följer de bestämmelser om fördelning av undervisningstiden som gäller för skolenheten. Vidare har inte eleverna tillgång till skolbibliotek som kan användas i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 36 § samt 10 kap. 5 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Pysslingen Förskolor och Skolor AB en anmärkning.

Pysslingen Förskolor och Skolor AB ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 27 maj 2013.

Fritidshemmets uppdrag och innehåll**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Fritidshemmets uppdrag och innehåll.

- Huvudmannen följer inte upp och utvärderar elevgruppernas sammansättning och storlek.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att elevgruppen har en lämplig sammansättning och storlek.

I intervju med rektor framkommer att rektor i fritidshemmet inte har följt upp och utvärderat elevgruppens sammansättning och storlek på annat sätt än att jämföra med de nyckeltal som finns för fritidshem i kommunen. Enligt rektor är gruppstorleken och personaltätheten ungefär densamma som i kommunen. Personalen berättar vid intervju att grupperna är stora och de har anpassat verksamheten efter gruppstorleken så att de kan tillgodose tryggheten och säkerheten. Grupperna är mellan 30 och 33 elever per grupp. Den grupp som ska vara inomhus har ibland en personal som ansvarar för gruppen men de grupper som är utomhus eller ska åka iväg har fler personal och kan delas in i mindre grupper. Personalen delar in grupperna efter den kunskap de har om vilka elever som fungerar bra ihop.

Utredningen visar att rektorn inte utgått från gruppernas aktuella behov vid sammansättningen och storleken då rektor följt upp storleken på grupperna. Eftersom personalen sett till att sammansättningen är lämplig, har anpassat verksamheten efter storleken och rektor till viss del följt upp gruppstorlekarna ser Skolinspektionen överträdelsen som en mindre allvarlig överträdelse och tilldelar huvudmannen en anmärkning.

Författning

14 kap. 9 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har jurist Susanna Åhgren och undervisningsråd Ulla-Britt Norin deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Enhetschef

Kristina Svensson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).